



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Consolatio Desperantium, Seu Conciones De Magna Dei
erga Peccatores serio poenitentes, comitate**

Bosquier, Philippe

Coloniae, 1617

Concio Sexta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56142](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56142)

CONCIO SEXTA.

Thema. *καὶ ἰσπλαγχνίσθη.*
 Et misericordia motus.
 Et misertus est eius.

Græc. +
 Vulgata.
 Syriaca.

Facta repetitione,

Dicam
 hodie

I. *Quis fuerit iste motus misericordia in Deo; & quid inde in Publicanis & aliis peccatoribus secutum.*
 II. *Num fuerit aliqua remissio peccatorum sine iustificacione.*
 III. *Si non hoc, quid ergo fuerit.*
 Auc.

I.

QV ID FVERIT ISTE MOTVS MISE-
 ruordia in Deo; & quid inde in Publicanis, &
 aliis peccatoribus conse-
 cutum.

Q Via hodie parum nobis temporis superesse vi-
 deo, benevoli auditores, cum in diuino officio
 multa adhuc peragenda restēt, & iam multum
 temporis elapsū sit, absq; Prologomenis rem ipsam
 aggrediar, vt Domicellis sufficiens spatium residuum
 sit quo pro festi solemnitate, suaque deuotione com-
 modè reliquum diuini officij persoluant. Agite ita-
 que, ad rem ipsam veniamus.

Si queratur, quid fuerit motus iste in Deo, cū pro-
 digum, id est, publicanos & reliquos peccatores vi-
 ditine diutius vos sustineam, breuiter dicam.

* i. Fuit quadam abstinencia ab vltiori pœna tē-
 porali; suspēsiō virgarū & flagellorū; acceptatio gra-
 tuita

tuita pœnarum temporalium, quas Prodigus iam pertrulerat, & modo patiebatur à vindice Dei manu, vt sic aliquo modo solueret & capitale pœnarum restantium imminueret, maxime cum de præteritis doleat, meliora proponat, ad confessionem anhelet, ad satisfactionem se offerat, quamuis in domo paterna solum vt mercenarius receptus fuisset. Perinde est ac si Deus diceret Pauperiati, seruituti, fami, morbis, & angelis tortoribus:

Psal. 77.

Immissiones per angelos malos.

cessate, satis est: Sicuti iudex pro tribunali sedens si conspiciat furem iam dñi patienter verbera pertulisse, & omnem emendationem verbis & vultu pollicitum esse, lictorem inclamans ait, Heus mi homo, feritum satis est, virgas abijce, iustitiæ satisfactum est, *Sat sanguinis haustum* Exemplum habemus in libris

Virgil.

2. Reg. 24.

Regum, vbi legitur: Cum extendisset manum suam angelus Domini super Ierusalem, vt disperderet eam, miserum est Dominus super afflictione, & ait Angelo percussente populum: Sufficit, nunc contine manum tuam, seu, iam cesset

1. Par. 21.

Scot. in 4.

d. 14. q. 1.

n. 1. & 5.

manus tua. Si enim iram Dei dicamus esse voluntatem vindictæ, vel ipsam vindictam, per hanc vel illam pœnam; non absurde nos facturos arbitror, si misericordiam Dei appellemus deliberatam resolutionem non puniendi amplius temporaliter; decretum inductionum punitionum, cessationem ab armis, propter animum peccatoris immutatum, & quia iam pœnæ eius in qualitate & quantitate peccatorum demeritis proportionabantur.

Apocal. 5.

Secundum mensuram delicti, erit & plagarum modus aut quando sua clementia & fauore facit, vt periret doctor, qui venam claudi iubet postquam satis sanguinis effluxit pro huius & alterius complexione, vel pro hoc aut illo desolato.

Iam cesset manus tua.

Sat sanguinis haustum est.

* 2. Fuit quædam complacentia Dei quam habuit super eius patientia in aduersis, attritione bono proposito, resurrectione à lapsu, accessu ad Patrem, bono

bono vsu primæ gratiæ, qui de congruo aliam maiorem de cælis promeretur; facienti enim quod in se est Deus nunquam deerit; nam vt inquit S. Bonauent. in Medit. de vita Christi c. 3. *Postquam fecerimus, quæ per nos facere possumus, licet parua sint; ipse venit in animam secum ferens altissima dona.*

* 3 Fuit infusio nouæ gratiæ quæ in bono proposito ipsum constantia stabiliiuit, ne scilicet quocunque terrore iniecto retrocederet; & vt verbo finiam, fuit donum perseuerantiæ vsque ad perfectam iustificationem, sine qua nullam coronam promeremur quantumcunque bene inchoauerimus.

Virtus boni operis perseuerantia est.

Greg.

Qui perseuerauerit, vsque ad finem, hic saluus erit.

Hom. 25.

Nemo mittens manum ad aratrum, & respiciens retrò aptus est regno Dei.

in Euan. Matt. 10.

Non coronabitur, nisi qui legitime certauerit. Sic currite, vt comprehendatis.

1. Tim. 2.

legitimè autem certare est certando non defatigari. Hanc perseuerantiam omnibus necessariam præfigurauit tunica Talaris Aaronis, qua sacrificaturus induebatur; item quod illicitum erat animal sine cauda Deo offerre. Hoc autem perseuerantiæ donum à mera speciali gratia Dei expectandum est; Nam *velle adiacet mihi. perficere autem non inuenio*; & vt aiebat

Rom. 7.

Christus:

Sine me nihil potestis facere.

Sine ipso factum est nihil.

Ioan. 1.

Nemo magnus, nisi aliquo afflatu diuino, unquam fuit.

Cicer. l. 2.

Et sicut corpus non mouetur absque anima, nauis de *Nat.* absque remis aut vento, currus sine equis; ita se uoluntas nostra in nullum bonum mouere potest nisi à vehementi vento gratiæ adiuuantis Dei adiuuetur; Deus enim est, qui operatur in nobis *velle & perficere. pro bona uoluntate.*

Deor.

Non possum esse continens, nisi Deus det.

Philip. 1.

Hinc Apostolici spemque metumque interdubij, tam humiliter de perseuerantia nouellarum plantarum loquebantur, sic Paulus Philippensibus: *Confidens hoc ipsum.*

Philip. 1.

- ipsum, quia qui cepit in vobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Iesu, & Petrus omnibus fidelibus,*
- 1. Petr. 5.** *Deus omnis gratia, qui vocavit nos in eternam suam gloriam in Christo Iesu, modicum passus ipse perficiet, confirmabit, solidabitque: & Sapiens ait.*
- Honestavit illum in laboribus, & complevit labores illius.* Ideo & sponsa clamat,
- Sap. 10.** *Traheme post te, curremus in odore vnguicorum tuorum.*
- Magna itaque fuit Misericordia Dei erga huc Prodigum, cuius naus vela prospero vento aduerso maris aestu per mare penitentiae ad portum salutis usque implevit, id est, contulit ei gratiam perseverandi in bono proposito, quousque tandem ad portum perfectae iustificationis appelleret. Haec dona perseverantiae instar falconum ad praedam emissorum, qui a volatu non cessant donec praedam vnguibus teneant. *Tenui eum nec dimittam.* Haec dona in venatione caelesti optimi canes venatici sunt, qui bestiam e cubili suo expulsam feruidè persequuntur, ut in ipso cubili perire malint, quam feram elabi. Haec dona in exercitu Christi sunt Equites honoris, qui lecto honore potius immori volunt, quam sinant inimicum Regem aut Reipublicae impunitum euadere. *Persequar ruinosos meos, & comprehendam illos, & non conuertar, donec deficiant.* Sunt mystica illa animalia gloriae, nata ad gloriam, digna gloria, quae Ezechiel in intricata a visione vidit, *Quatuor facies vni, &c.* Non reuertuntur cum incederent, sed unumquodque ante faciem suam gradiebatur. Sunt gloriosae illae rotae Dei, feræ, quae alia vice idem Propheta vidit, *Rota in medio rotae, cumque ambularet in quatuor partes gradiebantur, & non reuertebantur ambulantes; sed ad locum ad quem ire debebant, qua prima erat, sequebantur & cetera, nec conuertebantur.* Sunt pulchri & amæni illi fluuij, qui ex prima Dei ordinatione ad mare primum ipsorum principium dilabuntur, nec vnquam absque extraordinario & nouo Dei iussu ad fontem suum retro gradiuntur, quod Mare rubrum sub Moysè, Iordanem sub Iosue, ut filijs Israel ex Ægyptiaca seruitute pro-

profu
daret
seque

In

fitit,
prell
ctum
bella
in Sol
nius a
voci h
Ezec
et Sol
Dom
horol
lonat
dius
ducit

Sa

Saul
Israe
vmb
ut ib
infig
quæ
ma e
ciens
Iosep
Respi
lis:
prius
bus
illi
roic
que

pro

profugis & à Deo in libertatem assertis, transitum daret, & de manibus Pharaonis euaginato gladio insequentis eriperet, fecisse legimus.

Mare vidit & fugit; Iordanis est conuersus retrorsum.

Psal. 13.

In caput alta suum labentur ab equore retro

*Ouid l. 1.
Tristium.*

Flumina. Sunt exacti solis imitatores qui nunquam sistit, aut retrocedit, sed semper progreditur, nisi expresso Dei mandato contrarium iubeatur, quod factum est tempore Iosue, qui ut facilius Amorrhæos debellaret, iussit, ne sol moueretur contra Gabaon, *stetit Sol in medio caeli, & non festinavit occumbere spatio vnius diei.* Non fuit antea tam longa dies, obediēte Domino *voci hominis, & pugnante pro Israel.* Sicut & tempore Ezechiae Regis Iuda, nam ut ait Scriptura: *Reuersus est Sol decem lineis per gradus, quos descenderat: & reduxit Dominus umbram per lineas, quibus iam descenderat in horologio Achaz, retrorsum decem gradibus.* Sunt sagittæ Ionathæ quæ nunquam redeunt retrorsum; sunt gladius Saulis, qui nunquam sine hostili sanguine reducitur.

Iosue 10.

*Isaia 38.
3. Reg. 20.*

Sagitta Ionathæ nunquam rediit retrorsum, & gladius Saul nunquam reuersus est inanis. Multum à timidis Israelitis dissident hæc dona, qui pauore suæ umbræ territi in Ægyptum redire decreuerant, ut ibi carnes ut allia manducarent, ventremque insigniter saginarent: Dissimilia sunt vxori Lot quæ contra Angelorum mandatum cum à Sodomaeducta esset, & in Segor pergeret, retro respiciens in statuam salis transformari meruit, quam Iosephus se vidisse testatur, & modo extare dicitur: *Respiciens vxor eius post se, versa est in statuam salis:* de qua nonnulli Rabbiorum opinantur eam prius fulmine ictam, & sulphureo igne adustis ossibus tandem in statuam salis conuersam fuisse. Illi certè qui grandia quæque attentant & heroica quæuis incipiunt, nec tamen ea ad finem vsque deducunt, similes sunt nationibus illis quarum primi

2. Reg. 1.

Genes. 19.

primi assultus in bellis plus sunt quam viriles, secun-
di autem cum frons ipsis animose obuertitur plus
quã feminei, quod Iulius Cæsar & Titus Liuius Gal-
lis Cisalpinis tribuunt, quippe quorum corpora niui-
bus Alpium simillima sunt; Vt enim Alpium niues
quantumuis frigida sunt, ad primum tamen vehe-
mentioris Solis radium resoluuntur; ita eorum cor-
pora sub cælo molli & humido educata, mox vt belli
impetu calefacta sũt, sudare & fatigari incipiũt. Hoc
vitium in Agamemnone arguit Achilles cum ipsum
ἄρα ὀδύειον appellauit, quod omnia temerè atten-
deret, & cum ad rem ventum esset vix aliquid auderet:

Policrat.
l. 6. c. 16.

Homer.

Aeres in principio franguntur in fine.

Comparari etiam possunt mulieribus illis quibus
vterus ad concipiendum fecundissimus est, & ta-
men præter embryones, inanimatam carnem, aut
abortum nihil pariunt; aut agris illis quos si primo
vere virentes, & in herba existentes conspicias, di-
cas in æstatis fine vberiores fructus, quam Gargarus
mons Phrygiæ, prolaturos, & tamen postmodum a-
ridas spicas proferunt: aut illis vineis quas si ex gem-
mis nouis que racemis indices, diciturus sis plures la-
tatas botros quam illæ Methymnæ; maiores quam
ille quem ex terra promissionis duo exploratores in-
recte attulerunt; magis vinosos & vino dulciori ple-
nos quam non fuerit illud quo Noe primus vineæ
plātator inebriatus est; aut Nectar illud quo dii quo-
tidie refici fabulantur Poetæ; & tamen spem vinito-
ris fallentes, nihil præter exiguos botros proferunt, à
quibus aut yillum aut acetum exprimatur

Isai. 5.

*Exspectauit Dominus vt vinea faceret vuae, & facti
labruscas.*

Jerem. 1.

Conuersa es in amaritudinem vitis aliena.

Deut. 32.

*De vinea Sodomorum vinea eorum, & de suburbanis
Gomorra vua eorum, vua fellis, & botri amarissimi. Ed
Draconum vinum eorum & venenū aspidum insanabile.
Similes sunt pomis Sodomiticis quæ circa Asphalti-
ten crescere dicuntur, aspectu enim pulchra sunt,
sed si propius contractes tererrimum fetorem ex-
halabunt.*

halabunt. Comparat eos Christus homini superbo volenti edificare turrim Babilonicam, vel Pyramidem ex lapidibus Arabicis quam 300000. homines spatio viginti annorum vix absoluere possent, vel augustum Dianæ templum, quale in Epheso fuit, vel Salomonis, quod extra controversiam omnia delubra tam in pretio & forma, quam sanctitate superat. Sed cum fundamenta iecerit, dimidium opus & structuram semiperefectam relinquere cogitur, ut quondam nominati illi turris Babilonicæ Architeccti.

Genes. 11.

*Pendent opera interrupta, minaque
Mûrorum ingentes, aequataq; machina cælo.*

Virg. l. 4.
Æneid.

aut illi Ægypti Rex qui ut malè inchoatam Pyramidem perficeret, filiam suam prostituere decreuerat, dignus illo Euangelico sarcasmo, *Hic homo cepit edificare & non potuit consummare.* Neque etiam abs re hos magna promittentes & exigua præstantes comparabit monti illi Ætopico, qui cum omnibus circum habitantibus rusticis, ipsique Ioui monstrum aliquod parturire videretur, accurrerunt omnes stiptibus, sudibusque præuultis benè armati, ut scerum in cunis opprimerent, & suo ortu sepelirent: Sed quid actum? mons imprægnatus omnium armatorum risui murem peperit.

Luc. 16.

Athenaus
l. 14.

Parturient montes, nascetur ridiculus mus.

Horat. in

Equidem licebit huius sortis homines facturos appellare, ut quondam Antigonus Macedoniae Rex daturus sca Josoyn græcè cognominatus est; quamvis enim in promittendo liberalis & regalis esset, in præstatido tamen tardus & parcus; & si promittendo ararium exhauriebat, nihil largiendo illud deuud implèbat: Promittunt enim multa & magna, se vitam emendaturos, se hoc aut illud pro salute animæ suæ facturos, *Surgam, & ibo ad Patrem;* &c. sed aut negligentia, aut voluntate commutata nihil horum faciunt, sed sæpè ad vomitum redeunt: hescio quam exiguus pudor, quæ leuis tentatio ipsorum feruorem subitò sistat, aut etiam duplicatò

Horat. in
Arte Poetic.

Plutar. in
Emilio
Paulo.

M passu

passu ut latrones conspecti mercatorem eò vnde abierat, redire compellat, *Ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt.* Melius est pauciora promittere & plura præstare; pauciora inchoare & plura consummare. Certè huiusmodi ad genium Dæmonis optimè faciunt: quis enim nescit ipsum omnibus bonum facere volentibus ex aduerso occurrere, & propterea Sathan, id est, Aduersarium dici. Semper etiam hominem insequitur, & eius calcaneo insidiatur, ne inchoatum opus ad finem perducat,

Genes. 3. Insidiaberis calcaneo eius.

Genes. 49. Dan coluber in via, cerastes in semita, mordens unguis equi, ut cadat ascensor eius retro.

Contingit illis, quod tribus illis mulieribus que secundo Christum vngere proposuerant, vnguenti præparauerant, & ad sepulchrum ibant, dicunt enim inter se, *Quis reuoluet lapidem ab ostio monumenti? quæ si dicant. Quid facimus? quo imus? quis sepulchrum illum lapidem de corde nostro tollet?* Has molestias se expertum conqueritur Augustinus, cum sermone de sua conuersione cogitare inciperet, dicens,

Aug. l. 8. Nugæ nugarum retardabant me cunctantem abripere excutere ab eis, & transilire quo vocabar, cum diceret mihi consuetudo violenta, Putasne sine istis poteris? & infra: retinebant me nuge nugarum; & vanitas vanitatum antiqua amica mea, & succutiiebant vestem meam caneam. & submurmurabant, Dimittisne nos? Et à momento isto non erimus tecum ultra in æternum? Et à momento isto non tibi licebit hoc vel illud ultra in æternum.

Easdem diabolicas persuasiones se passum fatetur Sanctus Cyprianus cum de deserenda idololatia & amplexanda lege Christi serio cogitaret, ita scribens,

Cypr. l. 1. Ego cum in tenebris atque in nocte cæca iacerem, cum in saeculo iactantis seculi, nut abundius ac dubius vestigiis oberrantibus fluctuarem, vitæ meæ nascens, veritatis ac lucis a-

lienus,
opinaba-
batur,
lauacro
neret, co-
mutare
repente
toris
tustatis
radice
pularibus
veste
sum se
oblectat
potest.

Audi
qui pos-
requam-
lem in-
quas in-
stimans
tiam, se-
uum æo-
fingitur
pius na-
eternam
rum na-
credere
gortio
dem fa-
munis
diabolo
suffici-
fite no-
fere ide-
via De-
pad S.
liquim

uenus, difficile prorsus ac durum, pro illis tunc moribus, operabatur, quod in salutem mihi diuina indulgentia pollicebatur, ut quis renasci denuo posset, utque in nouam vitam lauacro aque salutaris animatus, quod prius fuerat exposueret, corporis licet manente compage hominem ac mentem mutaret. Quin impossibilis, aiebam, ista conuersio est, ut repente ac perniciousiter exuatur, quod vel genuinum sit u materia naturalis obduruit, vel usurpatum diu senio uentis inoleuit: Alta hac & profunda penitus radice sederunt. Quando parsimoniam discit, qui e-pularibus cœnis, & longis dapibus assueuit? Et qui pretiosa veste conspicuus in auro atque in purpura fulsit, ad plebeium se & simplicem cultum quando deponit? fascibus ille oblectatus & honoribus esse priuatus & inglorius non potest.

Auditis hic Auditores quomodo vir ille sublimis, qui postmodum Episcopus & Martyr factus est, antequam baptizaretur, conuersionem illam moralem impossibilem putauerit & fabulis Ouidij, quas in Metamorphosi narrat, annumerauerit, existimans hanc Christianam, ut ita dicam, renascentiam, seu iteratam natiuitatem veteris Adami in nouum æquè impossibilem, ac illa Pythagorica, qua fingitur eandem animam in diuersis corporibus læpius nasci, aut aliam qua Christiani credunt se ad æternam vitam resurrecturos. Nihil enim horum naturali ratione assequi poterat, adeoque nec credere, & sic in sua infidelitate hærens facili negotio à suo bono proposito terrahebatur. Idem facit sensualitas humana omnibus communis, omnia bona proposita interrumpens, ut diabolo famuletur: conatur illa philosophari, & sufficientem ducem se ostendere, ut à bono proposito nos abducat, aut saltem hæres faciat, quod fere idem est, nam ut quidam bonus Pater ait, *In uia Dei non progredi, regredi est.* Inquit ille apud S. Bernardum Serm. super illud Ecce nos reliquimus omnia. *Noli precipitanter agere, dili-*

genter considera, diligentius intueri: Magnū est quod proponis, & opus habes multa deliberatione. Experiri quid possis, amicos consule, ne post pœnitere contingat.

Cicero. Deliberandum est diu, quod statuendum est simul.

Marci 16. Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti.

Psal. 136. Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena.

Num. 13. Nequaquam ad hunc populum ualemus ascendere, quia fortior nobis est.

Breniar.
Roman.
10. Sept.
Athanas.
in Vita S.
Anton.
Bonas. in
Vita S.

His & similibus dolis conatur diabolus eos qui statuerunt eius iugum tyrannicum excutere, & collum suum iugo Christi subdere, retrahere, ipsaque uiam obstruere & obsepere, & quasi baculis & uirgis retrorsum compellere; sic S. Antonium, S. Nicolaum Tolentinatem, S. Franciscum aggressus est; hunc Patris uolentia, ipsum oblata spe insignis matrimonij; illum duris uerberibus & flagellis a capite tramite reducere studens, ut desinant dicere, Surgam & ibo ad Patrem meum; aut aperte retrocedant, sicut adolescens Euangelicus, qui timens ne si omnia que habebat venderet, & in pauperes distribueret, ipse pauper & egenus uiueret, a bono suo proposito manifestè resiliit, magis exosus Deo, quod a contrahendis quasi sponsalibus recessisset;

Osea 2.

Desponsabo te mihi in fide.

quam erat cum hoc initium suæ conuersionis nondum fecisset; quod pulchrè explicat S. Petrus dicens,

2. Petri. 2.

Si enim refugientes coinquinationes mundi in cognitione Domini nostri, & saluatoris Iesu Christi, his rursus implicati superantur, facta sunt eis posteriora deteriora prioribus. Melius enim erat illis non cognoscere uiam iustitiæ, quam post agnitionem, retrorsum conuerri ab eo, quod illis traditum est sancto mandato: contingit enim eis illud uerbi Pro- uerbij: Canis reuersus ad suum uomitum, & sus lotus in uulnere luti. Hinc etiam inter cetera scelera Ierusalem

lem hoc
a g...
Quis
bitur pro
liquisti m
manum
gans
Nou
inter re
mum sic
posito se
lo dicer
Curis
& cum l
cum ma
morum
ille nar
gnus cep
mea vul
go, omni
torigno
le, aut in
in fagan
gnus e
bono uiu
rati: sic
Curre
di
Sic su
su
Instit
Felix ita
mife. ioc
conc pi
tione au
nis fir er
tenno be
len

Item hoc ei per Prophetam obiicitur potissimū, quod a leuitate Dei recessisset, dicens,

Ierem. 5.

Quis enim miserebitur tui Ierusalem: aut quis contristabitur pro te: aut quis ibit ad rogandum pro pace tua? Tu reliquisti me, dicit Dominus, retrorsum abiisti, & extendam manum meam super te, & interficiam te: Et laboraui rogans.

Nouit, nouit Diabolus, Auditores optimi, quod inter reliqua hominis heroica facta illud vel potissimum sit, quod instar immotæ rupis in suo bono proposito semper constans perseueret, ita vt cum S. Paulo dicere possit,

Cursum consummaui, fidem seruaui.

Isai. 50.

& cum Isaia, *Retrorsum non abi, quasi dicat, quem locum mandato ducis sortitus sum, aut vulneratus, aut mortuus occupo, quod Catilinæ milites strenuè fecisse narrat Salustius, Fere quem quisque pugnando locum cepit, eum amissa anima corpore tegebat: omnia mea vulnera honesta sunt quia in pectore, non in tergo, omnia aduersa vulnera.* Et sicut generoso militi maiorignominia inferri nō potest, quā si dicatur in fidele, aut in constantē fuisse, locum & aciem deseruisse, in fugam se coniecisse; ita & Christiano nihil indignius exprobrari potest, quam quod credendo & bene viuendo ceperit, sed in bono opere non perseuerarit: sic Paulus ad Galatas:

Salust. in coniuat. Catil.

Currabatis bene, quis vos impediuit veritati non obedire? &

Sic stulti estis, vt cum spiritu ceperitis, nunc carne consummemini:

Amphora cepit

Institui, currente rota cur arceus exit?

Felicitateque fuit noster Prodigus, cui Deus specialī misericordia dedit gratiam, non bonum propositum concipiendi, rerum etiam in eo absque vlla vacillatione aut dubio persistendi, imo vsque ad executionem sit em procedendi: & hæc pura Dei gratia est, *Et tamen benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in*

M 3 *virtut.*

virtutem, videbitur Deus Deorum in Sion.

Psal. 48.

*Etenim Dominus dabit benignitatem, & terram
sua dabit fructum suum.*

Æquum itaque est vt maximas Deo gratias agat, quod ei tam benignè manum porrexerit: quod gratiam superandi impedimenta & tentationes dederit, quod præterita delicta ei in memoriam reuocauerit, quod superato omni pudore & timore ad Patris pedes progressus eius gratiæ & indulgentiæ seipsum commiserit:

Psal. 72.

Tenuisti manum dexteram meam, & in voluntate tua deduxisti me.

Deus qui præcinxit me virtute, & posuit immaculatam viam meam. Qui perfecit pedes meos tanquam ceruorum, & super excelsa stans me. Dilatasti gressus meos subtus me, & non sunt infirmata vestigia mea. Persequar inimicos meos, & comprehendam illos, & non conuertar donec deficiant.

Psal. 22.

Ierem. 31.

Isa. 11.

Deduxit me super semitas iustitia.

In charitate perpetua dilexi te; ideo attraxite miserans.

In funiculis Adam traham eos, in vinculis charitatis.

Neque enim Deus nobis solum largitur filum gratiæ suæ, quo ducente è Labyrintho egredi possimus, vt quondam Ariadne suo Theseo fecit; sed etiam nos ad se trahit, & omnibus viribus & auxiliis nos quasi ex profundo barathro funibus educit.

* Item fuit infusio virtutis spei aut eius confirmatio, quæ cor eius ad eò securum reddebat, vt non timens rigorem Patris ad eius pedes coram tota familia accesserit: sed in memoriam reuocans immensitatem bonitatis eius naturalis, ad antiquum illud oraculum se conuertit, *Deus est summum bonum: Deus est optimus maximus: Nemo bonus, nisi solus Deus.*

Isa. 2.

Conuertimini ad Dominum Deum vestrum: quia benignum

nignus
prestab
nus, fe
præsta
memo
merita
moder
mis pe
diæ il
autem
opus i
manu
tioner
Deus
fellice
iam ge
promi
lemem
nis vir
aduen
& Iyer
populo
Public
venieb
gelicu
parati
quasi
cordia
recolit
turus,
ctos &
teræ, e
talem
mulg
de fam
Ce
aplo

nignus & misericors est, patiens, & multa misericordia, & prastabilis super malitia. Deus totus bonus & solus bonus, facilis ad ignoscendum, sapius ei occurrebat, & prastantiora quaedam Misericordiae illius opera in memoriam reuocabat, quomodo Adamum mox merita morte propter peccatum non affecerit, quomodo Dauidi, Manasse, Niniuitis aliisque maximis peccatoribus pepercerit, quae omnia Misericordiae illius infinitae viua exemplaria erant, maximè autem illud summum & prastantissimum pietatis opus infiniti amoris indicium; cum enim genus humanum per peccatum Adae in aeternam damnationem collapsum est, mox misericordia morus Deus illud redimere, idque tam nobili lytro, Deo scilicet Incarnato de virgine nato, quod & ipsum etiam generi humano in primis parentibus ipsa hora promisit, *Ipsum semen mulieris conteret caput tuum,* semen inquam mulieris absque commixtione seminis virilis, diabolo caput conculcabit; quod ipsum adueniente plenitudine temporis factò impleuit, & lytrum appendit, *Redemptionem misit Dominus populo suo.* Iesum Christum de virgo natum, in quem Publicani & peccatores nostri qui ad Christum veniebant iam credebant, cum tamen lapsum Angelicum paulò ante factum per ipsos nunquam repararit.

Nusquam Angelos apprehendit, sed semen A-
braha.

quasi humana natura ei charior esset, vt in eo misericordiae Colophonem imponeret. Dum haec, inquam, recollit, certam spem concepit quod veniam impetraturus, quod in gratiam admittendus, quod inter electos & charos filios è quibus sua demerita ipsum erarerat, denuò ascribendus esset; deniq; quod Pater ipsius talem prateritorum Amnestiam & obliuionem promulgaturus sit, vt nec frater, nec serui, aut quisquam de familia ei aliquid horum exprobrare aufurus sit.

Certè quod Deus homines redemerit, & angelos apios deseruerit, manifeste ostendit quod nos Deo

Angelis chariores simus. Narratur quod cū Phryne
 scortū Bœoticum, nō tamē Bœotico ingenio prædi-
 tum, a Praxitele artificiosissimo sculptore amari-
 suo facultatē accipisset eligendi quam vellet ex tota
 eius officina pulcherrimam statuā, & ipsa ignoraret
 tacente Praxitele quānam præstantissima esset, hoc
 stratagemate ysu est; subornavit aliquem qui nūcia-
 ret domum eius incendio absumi, officinas & sta-
 tuas periclitari, iamiam amburi, ad extinguendū in-
 cendium properaret: dū eō cōcitus pergit sæpe sol-
 licitus inquisiuit, an saltem statuā Cupidinis superes-
 set? miserū enim se fore aiebat, si nō hæc, & alia que-
 dam ex omni suo labore superesset; omniaq; salua
 fore, si modo Cupido naufragium flammarū euasisset:
 Quibus auditis Phryne iudicans ipsius iudicio
 statuam Cupidinis pulcherrimam esse, eam petiit &
 obtinuit, quam post eius mortem Thespj octo mil-
 libus coronatorum aureorum coemerūt. Simili mo-
 do dico, si quis nulla alia via discernere queat quæ
 creaturā rationalis, Homo, an Angelus, Deo charior
 sit, cum vtraq; sit eius viua & perfecta imago, hæc
 nē ratione id facile deprehendet, si videlicet confide-
 ret ad vtrius liberationem accurreret, cum vtraq; per
 peccatum æquali periculo combustionis & æternæ
 dānationis exposita esset: Et sine dubio, si aduertent,
 quod ad liberandū hominē diuinus ille Praxiteles
 imaginū viuentiū sculptor & Dei filius, relicta cœlesti
 curia, vt Praxiteles voluptatis suæ loquum, ad eripiendū
 ex hoc pœnali incendio (quod nullum ipse pro-
 meritus erat) hominē suum Cupidinem, nō ad Ange-
 los accurreret; mox concludet Deo homines Ange-
 lis chariores fuisse. Sicut coniugati si dubitarent, vtrū
 plus deberent, an coniugi, an parentibus? facile se
 resoluunt si Adamum in præsentia Dei dicentem au-
 diant, *Propter hoc relinquet homo patrem & matrem,*
& adharebit uxori suæ, & erunt duo in carne vna.
 Aut si quis ignorasset quam tenere David amaret
 suum Absalonem, quamuis rebellem & omnium re-
 bellium ducem, criminis læsæ Maiestatis in primo
 gradu

Genes. 2.

gradu
 tio co
 tribus
 Seruati
 præli
 ero A
 sterio
 eiular
 Absal
 salon
 vigin
 rant;
 stum
 mixta
 ita di
 mes, c
 tuo c
 pro m
 modo
 nes,
 Deo p
 erit, c
 fit; pr
 adeo
 pecca
 & Sal
 Deus
 pœni
 milia
 nitent
 ditum
 me la
 singu
 cum
 gabo

Al
 erud

gradu, & attentati Parricidij reum, id facili negotio cognouisset, audiens ipsum tam seuerè & amicè tribus militiæ suæ ducibus seorsim præcipientem, *Sernate mihi puerum Absalon*: audiens ipsum finito prælio nuntios diversos interrogantem, *Estne pax puero Absalon? Estne pax puero Absalon?* quem cum ex posteriori mortuum intellexisset, instar fæminæ flens & ciulans fractis singultibus clamabat, *Fili mi Absalon, Absalon fili mi, quis mihi tribuat, ut ego moriar pro te: Absalon fili mi, fili mi Absalon*: & ne cogitabat quidem de viginti millibus populi quæ cum Absalone conciderant; affectus enim erga Absalonem deuorabat affectum erga populum, vt pluma Aquilæ alias sibi admixtas solet: Ex quo facillè colligitur Simiam non ita diligere suos fœtus, quantumuis turpes & deformes, quæ Dauid peruersum suum Absalonem; nec mortuo catulo tanta doloris signa ostendit Simia, quam pro mortuo Absalone hic magnus Rex. Eodem itaq; modo qui nescit Deum maiore amore erga homines, quam Angelos affici, ex eo facillè colliget quod Deo plus lapsus hominis, quam angelorum displicuerit; quos pro illis mortem crudelem subire dignatus sit; pro his, ne quidem è throno suo assurrexerit: adeoque ex hac consideratione licebit pœnitenti peccatori firmam spem Remissionis, Iustificationis, & Salutis concipere, & sibi animosè dicere, Et quid! Deus adeò bonus an vnquam creaturam suam verè pœnitentem malè tractabit? Deus qui se pro me humiliavit & tanta passus est, vt me redimeret, me pœnitentem & lachrymantem perdat? Ille qui vt me perditum inueniret tantum martyrium passus est, cum me lachrymis humefactum ostendam, cum suspirijs, singultibus, & pectoris tusionibus audiri me facia, cum fumantibus & calidis meis lachrymis faciem rigabo, me recipere nolet?

Quærens me sedisti lassus

Redemisti crucem passus

Tantus labor non sit cassus.

Abfit, abfit: longè ab hoc amore omnis abest crudelitas.

M 5

Deus

*Plin. l. 29,
cap. 6.*

Psal. 11. Deum meum in te confido non erubescam.
Psal. 4. Tu Domine singulariter in spe, constituisti me,
 Spe salui facti sumus.
 Spes non confundit.
Iob. 13. Etiam si me occiderit, in eum sperabo.
Psal. 129. Apud Dominum misericordia & copiosa apud eum
 redemptio.

Psal. 55. In Deo speravi non timebo quid faciat mihi caro.
 Quis unquam iuste desperabit, cui cum Deo ad eum
 misericordiam, & hominum amanti agendum est. Signi-
 ficat itaque hic motus Misericordiam, quod Deus pec-
 catorem tremantem & pauentem securum reddat, ani-
 mum ei inspiret, & spem firmam veniam, seu galeam
 capiti imponat,

*Loca galeae spem salutis, ut audeat ad Patrem accede-
 re, & in duellum amoris inclinato capite se intronite-
 re, ipsum genuflexionibus, amplexibus, lachrymis,
 confessionibus, detestationibus, protestationibus, ab-
 iurationibus, coniurationibus, omniq; artificio, quo
 amicè cor offensum molli & reconciliari solet, lu-
 perare & vincere.*

August. Hic ure, hic seca, ut in aeternum parcas.
Ouid. l. Tolle manus in vincla meas, meruere catenas.
Eleg. 7. Nec nostris oculis, nec nostris parce capillis.
 Fac me sicut unum ex mercenarijs tuis.

Chrysof. Hom. 9 in Priorem ad Theff. ait: Quia ad-
 modum galea principale membrum eorum, quae in corpore nostrum
 sunt, conseruat, dum caput circumdat, & undiq; tegit: ita &
 spes cogitationem nostram concidere non sinit, sed capitis in-
 star erigit, nihil extraneum in illam incidere permittens.

Laurentius Iustinianus in ligno vitae cap. 2. Spes est
 quasi columna, quae totum spirituale aedificium sustentat;
 qua deficiente aedificium corrumpit, ac in barathrum despera-
 tionis concidit. Est etiam anchora anima, eam seruans, ne
 a procellis tentationum irrumpatur.

Maxima sane misericordia & Prodigio & peccatori-
 bus omnibus exhibetur, si firma spe veniae muniantur.
Gen. 4. Huius defectu Cain eo usque prolapsus est, ut diceret,
 Maior est iniquitas mea, quam ut veniam merear: Huius
 defectu Iudas, cum culpa agnouisset, deplorasset, con-
 fessus

fessus esset, pretium sanguinis restituisset, omnia se
 suspendendo corrupit: *Elegit suspendiū anima mea: Ab- Iob. 7.*
iens laqueo se suspendit. Ante se damnans, quam ipsum dā-
naret Deus. O miserum! cur non potius genibus Ma-
 gistri sui se aduoluit, quam ad pedem scalarum, ex qui-
 bus se suspendurus erat accessit? Cur non prius iuit
 ad scalam Iacob & ad crucem, in cuius summitate
 Dominus ipse Iesus-Christus affixus erat, quam ad
 scalam pro suo suspendio erectam pergeret, in cuius
 summitate Diabolus infelicem illam animam exspe-
 ctabat, *ut abiret in locum suum?* Cur prius ad crucē suā *Act. 1.*
 quam Magistri sui appropinquauit, quò si perrexisset,
 omnia ipsi cessissent feliciter? Si modo sperasset in il-
 lum, qui hoc ipso tempore in momento & ictu oculi
 ex latrone, ut minimū triginta triū annorū, gloriosū
 martyrem fecit: qui sciuentē illū etiam mortuū cor-
 pus Christi lancea militem, testē suum & Notarium
 aqueo sanguine scribentem reddidit: Hic, hic ad pe-
 dem huius scale, ad basim huius crucis inuenisset, quo
 cor suum desperationi abiectum erigere posset, & an-
 choram spei in Misericordia boni sui Magistri defi-
 gere: Hic praconē clamantē, tuba sonantē audisset:

*Nemo perit, nisi cui non libet poenitere; nemo damnatur
 nisi qui desperat.*

Quisquis aestimet quanti uolet hunc effectum Mi-
 sericordiae Dei in anima Prodigii & omnium peccato-
 rū, spē admissionis in gratiā; ego sanè cū deuoto Ber-
 nardo maximè eū facio, qui cū alibi septem Dei Mi-
 sericordias enumeraret, huius non oblitus est, dicēs.

Postquā in his quinque miserationibus à malo liberaueris; Bern. Ser.
in duabus alijs bona largiris. Haec duae sunt gratia promo-
uendi, quae uidelicet munus bonae conuersationis indulget, &
spes obtinendi, quae donas homini indigno & peccatori, de
tua toties experta bonitate, usq; ad caelestia speranda, pre-
sumere. & alius,

Inauditum misericordia genus est, quod cum Deus Mife- Tertul. l.
ricordiam negare posset, non modo non negat, sed ipse etiam de Poenitē,
vult, & rogat, & minatur, nisi ad eum reuertaris, qui tāto tū-
salutis nostrae amore tenetur.

Et

Et etiam notandum est in hac spe & ferè de diuina bonitate præsumptione, quod Deo placeat & nobis ad meritum reputetur, si tunc etiam gratiam speremus, cum obtineat veniæ apparentia minima est.

Rom. 4.

Contra spem in spem credere.

Etiam si occiderit me in ipso sperabo.

Sicut è contrario desperatio inter peccata maxima & irremissibilia computatur, qui enim desperat, quantum in se est, summum bonum, bonitate; omnipotentem condonandi potestate; ordinariè misericordiam misericordia spoliatur.

Plutarch.
in Fabio.
Liuus
l. 22.

Legimus apud Romanos Terentio Varroni è clade Cannensi infeliciter reduci, Senatum populumque quasi re benè gesta occurrisse, gratiasque egisse quod de Republ. Romana non desperasset, sed quantum erat exercitus reduceret, quamuis in acie quinquaginta millia hominum cecidissent, quamuis Aufidus fluuius iuxta Cannas Romano sanguine rubuisset; quamuis iam tot Romanorum millia internecioni daret, ut eorum capitalis inimicus & hostis Hannibal misericordia motus, diceret, satis est, *Parce ferro*: quamuis Romanorum cadauerum ea copia fuerit ut in torrentem coniecta pontem Carthaginensibus strauerint, per quem de castris in castra commutare possent: quamuis ex nobilitate & equestri ordine tot millia cecidissent, ut detractis annulis modicum unum impleuerit Annibal, ut narrat Liuius; vel duos, ut Florus; vel tres, ut Plinius, ac Carthaginem transfugerit: quamuis tot arma à fugientibus abiecta, & mortuis detracta essent, ut cum cladem hanc reparare conarentur Romani, arma non inuenirent, quibus muniti hosti occurrerent, nam ut ait Florus. *Arma non erant, detracta sunt templis*. Denique quamuis Roma post obsessum à Brenno Capitolium nullam unquam maiorem cladem sensisset, & iam in seruitutem Carthaginensium incidere verebatur, tamen consulem suum Terentium Varronem, qui stultè contra consilium collegæ sui Pauli Æmilij in præ-

Flor. l. 2.
cap. 6.
Valer.
Max. de
crudeli-
tate.

Flor. ibid.

lium
bun
desp
S
vt cu
mus
hilo
ipful
vlna
cem
ius M
tém
bis a
diffi
nos i
glorif
mes
cogr
N
gelic
chru
D
tant
alle,
capit
xit; si
mun
dit; s
lijs s
rijs a
prop
exce
eius
oru
grati
cord
& in
tate

lium descenderat & infeliciter pugnaverat, gratula- *Valer.*
bunda excepit, idèd solum quod de Republica non *Max. l. 3.*
desperasset. *cap. 4.*

Sic etiã Deus noster adèd clemens & bonus est, ut cum omnia mala fecerimus, omnia dissipauerimus, omnem substantiam nostram prodigerimus, nihilominus tamen omnia se benè habeant, modo ad ipsum redeamus, ad eius pedes aduoluamur, in eius vltas prorouamus, ab ipso veniam & gratiam deprecemur, spem certam concipientes nos cum diuina eius Maiestate in bonam gratiam redituros. Vice autem versa in suam ignominiam vergere putat, & nobis ad damnationem imputat, si de clementia eius diffidentes peccatum peccato accumulamus, aut nos ipsos interficiamus.

Quoniam in me sperauit, liberabo eum, eripiam eum & Psal. 90.
glorificabo eum: Protegam eum, quoniam cognouit nomen meum: Clamauit ad me & ego exaudiam eum. Quoniam cognouit nomen meum Deus Opt. Max.

Non putem Magdalenam, Helenam illam euangelicam famosam in ciuitate peccatricem, quæ pulchrum putabat

Digito monstrauerit & dicitur hæc est, hæc est Babilon.
tantum beneficij Christo præstitisse, aut eum recreasse, siue cum pedes eius lachrymis lauit, & capillis capitis sui terxit; siue cum eum unguento pretioso unxit; siue cum fracto alabastro unguentum suauissimum paulò ante mortem Christi in caput eius effudit; siue cum post mortem eum cum Nicodemio & alijs sepulchro mandauit; siue cum vna cum alijs Marijs ad sepulchrum quod deerat vnctionis suppletura properauit; siue cum ipsum liberaliter in castro suo excepit, siue cum pedibus eius assidens à dulcissimo eius ore pependit, & nectare diuinorum eius eloquiorum pasta fuit: quam cum ad eius pedes se abiecit, gratiam petijt, præteritorum veniam implorauit, in corde verum dolorem & spem certam veniæ gestans, & in fronte de sua fæditate verecundiam, & de bonitate & clementia Dei hilarem securitatem ostentans.

E cony

Vide Aug. Serm. 28. ad fratres in eremo. E contra non puto Iudam tantoperè Iesum Christum offēdisse aut per peccata quæ ante Apostolatam perpetravit, ut quod incestuosè cum matre propria coierit, aut quæ in Apostolatu cōmisiit, ut quod sapius Magistrum expilarit, quod pecunias cōmunibus necessitatibus destinatas, cum loculos portaret, ad propriū vsum diaerterit; quod sapius murmurauerit, & maxime cum Magdalena unguentum in sacrū Christi verticem effunderet; quod cum affectu prodendi Dominū indignè corpus Christi susceperit; denique quod ipsum proditoriè osculo tradiderit, quam cū ex desperatione & totali de diuina clementia diffidentiam vitam sibi laqueo ademit.

Hinc spem in Deū Scriptura ubiq; commendat.

Psal. 61. Sperate in eo omnis congregatio populi, effundite coram illo corda vestra

Psal. 26. Spera in eo & ipse faciet.

Psal. 19. Beatus vir cuius est nomen Domini spes eius.

Ecclef. 2. Nullus sperauit in Domino, & confusus est.

Thren. 3. Bonus est Dominus sperantibus in eum, anima querenti illum.

1. Ioan. 3. Omnis, qui habet hanc spem; in eo sanctificat se.

Mihi quidē videtur, quamuis neq; oporteat de diuina bonitate præsumere, neq; eius Iustitiā nimium timere, quæ duo quædā præcipitia extrema sunt ad periculū æternæ damnationis, & naufragij perpetui deducunt: minus graue peccatum fore, si misera anima parum excedat sperando, id est, aliquo modo præsumendo, quā si peccet nimium timendo, id est, desperando, quantum est ex parte Dei, & ex parte sua: ex parte Dei, quia præsumendo de eius misericordia eius bonitas cōmendatur: ex parte ipsius quia felicius vita in præsumptione quā desperatione transigitur; qui enim in tali præsumptione viuit, nō nisi post mortē in Infernū labitur, qui autē in continua desperatione vitā agit, iā viuens in Inferno positus est, & in peccato irremissibili contra Spiritū sanctū, quod neq; in hoc neq; in futuro sæculo remittitur, moriens in æternā damnationem præcipitatur.

Memini me Iuuenē ex præclaro quodam Theologo audijſſe, Malle ſibi rem eſſe cum hominibus laxioris conſcientiæ, quam cum ſcrupuloſis: facilius enim à ſuo extremo ad mediocritatē reduci laxiores illos, quam iſtos ſcrupuloſos poſſe. Similiter memini me, alicubi apud Chryſoſtomū legiſſe, quod optaret erga delinquentes miſericordia & clementia, quam nimio rigore & ſæuitia excedere; & certè mihi quidē videtur, & Deū & hominē magis magnā bonitatem quam ſeueritatē decere.

Quærenti itaque quid ſibi velit illud: *Miſericordiæ motus*? Reſponderi poterit ex hoc motu Patris aliquē effectum Miſericordiæ diuini, qui ſit aut inuſio Spei in animam in qua non erat, aut eiufdem argumentatio & ſolidatio in anima ubi ſedem iā fixerat, vt quis tanto commodius ad completā & perfectā iuſtitiam deueniat. An quis ſcitan nō etiam hoc ſignificet quod Chriſtus Publicanis ſpeciale gratiā contulerit, qua adiuti ad iuſtitiam morālē pertingere poterant, quæ in eo conſiſtit, vt quis ſecundū dictamen rectæ rationis & legis naturæ mores ſuos former & actiones dirigat, quomodo multi Philoſophi vixerunt: Qui ſtatus multū ſtarorum improborum ſuperat gentiliū; & multò à ſtatu boni Chriſtiani renati & iuſtificati ſuperatur? Credo & hoc illis verbis ſignificari poſſe: nam & hic ſtatus ſpeciali miſericordiæ & gratiæ diuinæ attribuendus eſt.

Eſt aliquid prodire tenus, ſi non detur ultra.

II.

NUM FVERIT ALIQUA REMIſſIO PECCATORUM SINE IUſTIFICATIONE.

ET quis ſcit an Deus hic nihil extraordinarium operatus ſit? mutationem inquam priuatiuā, vt eā appellat Scotus, qua homo ex inimico Dei ſit non inimicus: & ſic eſſet remiſſio peccatorum, & fractio ſyngraphæ obligatoriæ ad pœnam æternam, ad quā quicquæ toties ſe obligat, quoties Deum mortaliter offen-

Scotus in
4. diſt. 1.
q. 6. ad ar.
gumenta 1

offendit. Ah! mutationem priuativam seu remissionem peccatorum dico, & præterea pro hoc tempore nihil, absque illa mutatione positiva, qua homo qui antea indignus erat vita æterna, eadignus redditur, & ex impotente producere opera meritoria vite æternæ, ad ea elicienda potens efficitur: Eset hæc mutatio similis Inducijs quæ medium fortiuntur inter bellum & pacem, & inducunt cessationem ab armis absque perfecta reconciliatione.

Coloss. 2.

Doñans vobis omnia delicta, dolens quod aduersum nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio, affigens cruci.

Indulgentia est qua tuti reddimur, ne amplius ad penam æternam requiramus, non autem qui digni efficiamur in aulam Dei admitti, nomine filiorum eius censeremur, aut inter amicos illius annumerari. Absalon postquam in fratrem suum Amnon partidium perpetrasset, tandem per Ioab à patre veniam obtinuit, & ab exilio redire permissus est, non tamen ad aulam & conspectum paternum admissus.

1. Reg. 14.

Dixit Rex revertatur in domum suam, & faciem meam non videat: ibique biennium permanit donec noua intercessione Rege moto, vocatus est Absalon, & intravit ad Regem, & adorauit super faciem terræ coram eo, & osculatus est Rex Absalon. Sæpè enim contingit quæpiam alicui neque amicum, neque inimicum, sed neutrum esse: quamuis tamen Christianus quis proximum suum amare teneatur: Sic in hac circumstantium corona amicos, vt spero, habeo; habeo vt vereor inimicos: sunt & alij tertij generis, neque humidi, neque sicci; neque calidi, neque frigidi, qui erga me indifferentes se exhibent, aut quia me solum de vultu norunt, intus & in cute non norunt, aut quia si quid fortè malè intellexerint, ad vindictam non procedunt, quia aliquo vsque ipsis satis factum est. Atqui hi vltimi, quia sinistram ipsorum suspicionem remouimus, nobis neque inimici sunt, neque invident: & sicuti mihi nihil mali imprecantur, ita nec neque adeo amant, vt mihi aliquid boni velint.

Dein,

Deinde his maleuolis interpretibus aded reconcilia-
tus nō sum vt mihi boni aliquid velint, aut in specia-
lem amicitiam admittant; atque ita tertium quen-
dam gradum constituunt eorum, qui neque amant,
neque oderunt, & quemque id esse sinunt, quod est,
aut esse cupit.

Ita & in materia salutis tria hominum genera cō-
siderare licebit: primum eorum, qui sunt in statu gra-
tiæ, quibus Deus nullum malum pœnæ vult, quodcū-
cunq; malum culpæ commiserint; ipsiq; omnia bo-
na optat & ipsam gloriā, idq; aut per solam suam gra-
tiam, aut per gratiam & ipsorum merita; secundum
genus est eorum qui sunt in statu peccati mortalis,
quibus Deus nec gratiam, nec gloriā, nec aliquod
bonum æternū, sed potius æternam damnationem
vult: tertium genus illorum est, qui neque per gra-
tiam & adoptionem sunt filij Dei, aut hæredes regni;
neque per peccatum filij perditionis, qualis esset ho-
mo creatus in puris naturalibus, vt Theologi loquū-
tur, qui neq; gratia dotatus est, neque peccatum cō-
misit, aut si illud commisit, illud ei simpliciter absq;
infusione gratiæ dimissum est.

Simili modo quis imaginabitur contigisse Publi-
canis & peccatoribus quos Christus recipiebat, quod
scilicet obtinuerint remissionem pœnæ & culpæ tan-
tum cum Christus super illos *miseriordia motus* est; id
est, mox ac Iesus-Christus oculo misericordiæ ipso-
rum miseras & magnam contritionem

Magna est velut mare contritio tua

propositum quiduis agendi & patiendi quoad perfe-
ctam Iustificatiōem pertingere possent, ad quā post
dulcem occursum, amplexus & oscula Patris & filij,
aliosq; actus in textu enumerandos, peruenturi sunt,
intuitus esset. Fateor talem remissionem extraordi-
nariam esse: sed summi artificis est pro ostendendā
sua summa auctoritate & absoluta potentia interdū
aliquid extra ordinem facere. Interim tamen creden-
dum est vnico instanti perfici, & remissionem pecca-
ti, & infusionem gratiæ iustificantis.

In ipsa iustificatione cum remissione peccatorum, hæc omnia simul infusa accipit homo, per Iesum-Christum, cui inferitur, Fidem, Spem, & Charitatem.

Scotus in
4. ubi sit
pra.

Et subtilis Scotus, Secundum legem sapientie diuinae, post lapsum, nullum est medium inter gratiam, qui est filius regni, & peccatorem, qui est filius carceris. Nec potest esse sequendo de potentia ordinaria, id est, conformi legibus à sapientia & voluntate diuina determinatis; & ideo nullus liberat, nec sic liberare potest à culpa, nisi cui dat gratiam.

Similiter R. P. F. Andreas Vega Minorita l. 5. operis magni & doctissimi de Iustificatione c. 5. enumerans quatuor potissima Iustificationis beneficia ait, Bona cuiuscumque iustificati, quæ quidè, & multa & eximia sunt, ad quatuor in summa à Patribus expressa, quæ facillimè memoria teneri poterunt, ea omnia non incommode reduci posse intelligo: Primum est reconciliatio cum Deo: Secundum est remissio peccatorum quoad culpam, & quoad poenam vel partem ipsius: Tertium est renouatio interiorum hominis: Quartum est ius & acceptatio ad gloriam aternam. Hæc ille. Vbi obiter Auditores meos monitos velim me diu ignorasse dictum Doctorem nostri ordinis fuisse, donec a R. P. Sedulio in suis Notis ad c. 3. Vitæ S. Francisci monitus essem, eo quod quidam viri boni dictum opus Coloniae prouulgauerint, suppresso quod religiosus, aut cuius ordinis religiosus fuisset: quod idè accidit rarissimo illi operi R. P. F. Petri Galatini de Arcanis Catholicae Veritatis: & Collectaneo Bibliorum P. F. Ioannis Pechani & nuper Decachordo R. P. F. Marci Vigerij Cardinalis Minoritæ, cum tamen libellorum suorum frontispicijs semper nomen suum appendere consueuerint. Sed hæc per Parenthesim dicta sint.

Infusio itaque gratiæ & remissio culpæ pari passu ambulant, quod facile quis colligit se attentè consideret formam seu verba essentialia duorum Sacramentorum Iustificationem causantium, Baptismi scilicet & Pœnitentiæ: nam cum hæc Sacramenta conferuntur nihil aliud auditur, quam Ego te baptizo, &c. Ego te absoluo, &c. absq; eo quod vlla infusionis gratiæ mentio fiat,

fiat, & tamen vi horum verborū, tam baptizatus, quā
 poenitens, iustificatus & plenus gratia recedit. Dicere
 ergo oportet cū remissione peccatorum gratiā simul
 dari & infundi, Reconciliationē & Remissionē, Pur-
 gationem & Exornationem animæ esse instar Pyladis
 & Orestis, Aeneæ & Achatis, S. Petri & S. Ioannis, hu-
 manitatis & diuinitatis Christi, id est, esse indissolu-
 biles & inseparabiles comites. *Vbitu Caius, ego Caius.*
Dei enim perfecta sunt opera.

Quia tamen hæc Parabolā à Christo narratur, vt
 immensam quandam extraordinariam & illimitatā
 Dei Misericordiam describeret, quis scit, si per hoc
Misericordia motus est, Christus voluerit significare ex-
 traordinarium quendam effectum suæ clementiæ erga
 Publicanos & eorū socios, scilicet specialē remissio-
 nē peccatorum tantum, idq; per quandā anticipatio-
 nem & præ festinatione ipsis benefaciendi extraordi-
 nariē propter illorum extraordinariā & magnā fidē
 propter præmaturam eorum spem in passione eius
 futura fundatam; propter Attritionem tam raram &
 charitatiuam, propter propositum tam firmum e-
 mendandivitate suam, & iam ex parte executioni mā-
 datum, vt tandē hanc remissionē peccatorum tēpore
 oportuno gratia iustificante seu perfecta iustificatio-
 ne completeret, quali Prodigō obuiā accurrens, ipsam
 amplexas, osculans, &c. Quis scit num hoc factū fu-
 erit: Quod si sic, hic primus misericordiæ effectus ef-
 set quædam præuentio, donum quoddam paruale, &
 anticipatio totalis benedictionis in perfecta iustifi-
 catione obtinendæ. *Præuenisti eum in benedictionibus*
dulcedinis: Certè remissio vnius malitiæ peccati, scilicet
 conuersionis ad creaturas, facilius videtur quam
 illa quæ est auersionis à Deo, quæ altera peccati ma-
 litiæ est. Neq; in hoc perfecto & summæ artis opere
 ad viam ordinariā recurrendum est, iuxta quam si-
 mul sunt & infusio gratiæ & remissio culpæ, imò iux-
 ta quam infusio gratiæ remissionem peccati præcedit,
 sicut radius Solis tenebras quas expellit: meminisse
 interdum oportet eius quod dixit S. Thomas:

*D. Th. 1.
2. q. 113.
art. 2.*

*Matth. 9.
Luc. 5.*

*Deus non alligauit gratiam suam Sacramentis, nec facta
fatis. Deinde S. Paulus & ipsa Ecclesia videntur ad-
mittere aliquod intervalum inter remissionem & Iu-
stificationem, quando quidem ferè quadraginta hora
effluxerint inter causam vnius & causam alterius: di-
cunt enim Christum mortuum esse pro peccatis nostris,
id est, ut nobis eorum remissionem mereretur, & resur-
rexisset propter nostram Iustificationem perfectam &
infusionem gratie gratum facientis: nam Ecclesia ca-
nit: Qui mortem nostram moriendo destruxit, & vitam re-
surgendo reparauit. Et Paulus scribit, Christus traditus
est propter delicta nostra, & resurrexit propter iustifica-
tionem nostram. Quis scit, an cum Christus quibusdam cor-
poraliter sanatis dicebat, Remittuntur tibi peccata tua,
ampliolem ipsis gratiam fecerit quam exprimebat, vi-
delicet, remissionem peccatorum tantum? maxime
cum omne meritum de congruo non in paralitico,
sed in portantibus fuerit, eiusque liberum arbitrium
ne eo quidem assurtexerit, ut per fidem in Deum ferte-
tur, aut per contritionem peccata sua detestaretur,
sine quibus tamen ordinaria via non solet esse perfe-
cta Iustificatio; in illis dico qui sunt maturæ ætatis &
ad annos rationis peruenerunt. Si autem in hoc Pa-
ralitico fuit remissio culpæ sine infusione gratiæ, cur
non etiam in nostris Publicanis idem asserere lice-
bit? Deinde decem illi leprosi quamuis in via munda-
ti essent, obligati tamen erant ex mandato Christi se
sacerdotibus ostendere, qui sine dubio frustra non i-
bant, sed eundo & redeundo aliquid noui acquirere
bant. Ex quibus quispiam sibi imaginari posset Publi-
canos ad hoc Misericordia motus remissionem pecca-
torum sine reconciliatione seu perfecta iustificatione*

*obtinuisse: Sed de facto sit quod sit, ego me
Ecclesiæ iudicio sub-
mitto.*

V
blica
parten
pote M
mentis
omne
mentis
ac sanc
ecepte
sui tex
plexus
via mar
retene
munda
nis sa p
multo
cipiant
tamen
cipere
quibus
ut ab E
Anglus
Aposto
baptiza
techiza
decimen
nam vt
commen
mentem
* Bap
eunq; i
Habem
cant, a

SI NON HOC, QUID ERGO
fuerit?

Verum omnia perplexa hac de possibili & facte
disputatione, mihi quidem videtur per hoc: *Misericordia motus est significari, quod Christus Pu-*
blicanis peccata eorum quoad culpam & poenam, aut eius
partem dimiserit & perfecte iustificarit, sicut alio tē-
pore Magdalenam & Paraliticum, idque absque illo Sacra-
mento Baptismi aut alio, ut ostenderet se esse super
omnem legem ordinariam, neque suam potestatem Sacra-
mentis alligatam esse. Si quaeres, An postmodum Sacra-
mentis ysi non sint? Respondeo omnino, aequè benè
ac sanctissima Virgo Maria, quae à primo instanti suae
conceptionis sancta fuit, quod ipsum continuatio no-
stri textus insinuat, cum meminit Paterni osculi, am-
plexus, stolae, annuli &c. Deinde decem illi leprosi in
via mandati sacerdotibus ex mandato Christi se siste-
retenebantur, Ite, ostendite vos sacerdotibus; ergo & hi
mandati Sacramentis etià uti debent: Præterea quâ-
vis saepe contingat, ut aliqui per veram contritionem
multo tempore antequam Sacramentum Pœnitentiæ sus-
cipiant perfectam peccatorum remissionem obtineant, suo
tamen loco & tempore etiam ipsum Sacramentum sus-
cipere tenentur: In Evangelica peccatorum absolutione, etià
quibus Deus antea fortasse peccata remiserit, vult tamen,
ut ab Ecclesia absolvantur, inquit insignis quidam Doctor
Anglus, idque conformiter ad praxim S. Petri in Actis
Apostolorum, qui Cornelium ceterum cum sua familia
baptizare non prætermisit, quavis in ipsos dum eos ca-
techizaret Spiritus sanctus super ipsos visibiliter
descendisset. Sed dices frustra est, hoc est Actum agere,
nam ut Philosophi clamant, frustra fit per plura quod
commodè fieri potest per pauciora. Respondeo ad
mentem Doctoris subtilis.

Stapler. 10
Pröp. Car.
Dom. 13.
Post. Petri

* Baptismus & absolutio Sacramentalis quantum-
cumque iustum hominem inveniunt iustiorè reddunt:
Habentis dabitur, nam gratia augmentant & multipli-
quant, ac de iusto iustiorè faciunt.

Scotus in
4. d. 1. q. 6.
prope finem.
Qui

Apoc. 22. Quia iustus est iustificetur adhuc, & qui sanctus est sanctificetur adhuc.

Eccl. 18. Ne verearis usque ad mortem iustificari.

Psal. 83. Etenim benedictionem dabis legislator; ibunt de virtute in virtutem.

Luc. 1. Spiritus sanctus superueniet in te: Ad quid putas, nisi etiam superimpleat eam? inquit Bernard. Serm. 2. de Assumpt.

Scotus supra. Quantumcumque iustus accedat ad baptismum uberiorem inde recipit gratiam: unde baptismus generaliter intendit ibi gratiam eam habitam vel inuentam.

* 2. Receptio & usus Sacramentorum certum signum est Iustificationis non opinatae, sed verae & realis: Vt sensus a deceptione immunes reddantur qui de accipientibus iudicant sibi notis, inquit D. Thomas. Sic circumcisio, inquit Scotus, Abrahæ iam iustificato signaculum tantum fuit, nihil enim sibi interius contulit, quia gratia Abrahæ iam attigerat, vel transcenderat illum gradum, ad quem determinata erat Circumcisio. Et intelligo, nihil ei intus contulit per modum Sacramenti, siue virtute operis operantis, sed credo quod ei contulerit per modum meriti, siue virtute operis operantis, quia credo, quod actus circumcidendi sit obedientia Dei, & ex charitate procedens, ei fuit meritorium, sicut & immolatio Isaac.

* 3. Etiam iusti Sacramenta Ecclesie suscipiunt obligationi suae Ecclesie debitae satisfaciunt, quae de internis non iudicat, sed exteriori faciem ianuetur: Itaque inter eius filios numerari volumus, necesse est et eius Sacramenta suscipiamus.

* 4. Ne scandalum demus proximo, qui cor nostrum non inspicit, & nescit num in gratia simus, necne: huiusmodi enim videns nos Sacramenta media ordinaria Iustificationis negligere, ex facto nostro facile scandalizari posset, aut contra nostram negligentiam murmurando, aut eam bene, male, oportune importune imitando.

Aut Misericordia motus est, id est, Publicanos & peccatores ad lectionem Catecheticae & scholas suas tanquam familiares auditores admisit: quae sane non infima gratia fuit, cum essent infames, & in scholis

mundi & Diaboli omnia contraria didicissent, & natura sua in hæc ipsa vitia proni & inclinati essent. Si enim Timotheus Milesius Musicus in suâ disciplinâ non libenter recipiebat, qui sub alio Magistro musicę operam dedissent, & ab his duplex salariũ ob duplicẽ laborem ipsis impendendum exigebat, nã & mali mores dedocendi, & bonos docendi erant à rudimentis & fundamentis vt aiunt. Certè maiori iure Christus Publicanos & eorum complices à suo Catechismo & schola excludere potuisset; tũ propterea quod malè audirent & cõmuni totius populi odio & inuidia expositi essent, quod in se, suumq; collegiũ deriuandum erat si admitterentur, sicut & factum est murmurantibus Iudæis,

(vester?

*Quare cũ Publicanis & peccatoribus manducat magister
Hic peccatores recipit, & manducat cum illis.*

Peccatorum & Publicanorum amicus.

Matth. 9.

Luc. 15.

Matth. 11.

Ex quo factũ puto vt in statutis ordinis nostri generalibus præscribatur, vt is qui admittẽdus est, *Nulla sit vulgari infamia maculatus*: tum, quia doctrina Christi multò magis contraria est doctrinæ mudi & diaboli, quã musica indocti musici musicæ Timothei contrarietur: tum quia multo difficilius est dedilcere malã viuendi formã & nouã bonã addiscere, quã hoc vel illo modo fides tangere, digitos mouere, chelim seu cytharam intendere. Misericordiæ itaq; diuinæ fuit, quod tam benignè eos in suam disciplinã susceperit; neque, vt Benedictini suos Nouitios solent, amaris obiurgationibus exceperit, aded vt ipsis necesse non fuerit dicere quod Antistheni ipsum à sua schola contumaciter reiicienti & verbera cõminanti respõdit Diogenes, *Tu percutit tantum, ego tibi caput præbebo*: *Neq; vero tã durũ fustem inueneris, quo me à tuis disputati-*

D. Bened.

in Reg.

Laert. l. 6.

c. 2. Eliã.

l. 10. c. 16.

miserere. Vbi obiter notandum est, quod quâuis hoc bonum æterna Dei prædestinatio principaliter causauerit, tamen etiam illos id aliquo modo meritos iure cõgrui, seu de congruo, verbigratia, quia prima gratia benè vti sunt, quia bonis inspirationibus obedierunt, quia manum operi adiuuantes Dei cooperatores fuerunt,

Matt. 25.

Gratia Dei in me vacua non fuit,
quia seipsum cognoscentes relictis porcis ad paternam domum penetrarant: Qui. n. primo talæto benè vtitur meretur duplicatim accipere, & ad maiora promoueri.

Quia in pauca fuisi fidelis supra multa te constituam.
Dij laborantes adiuuant.

Sic qui in Republica infimam aliquod munus strenuè obierit, ad maiora promoueretur; nam videmus et Equite Comitæ, ex Comite Marchionem & Ducem creari: in bello ex Milite fit Decurio, ex Decurione Vexillifer, ex Vexillifero Centurio, ex Centurione Tribunus: Romæ quondam ex Centurione Prætor, ex Prætoræ Quæstor, ex Quæstoræ Consul, ex Consule Dictator. Hinc etiam Reges nobiles suos animates aiebant, Agite Barones mei, si quis mihi hostem meum aut viuum aut mortuum tradiderit, eius honoræ alicuius castri aut oppidi auctuario & accessione augebo. Et eodem modo in negotio sanctitatis, qui prima gratia Dei benè vtitur, alias maiores & ampliores promeretur. Aduerte præterea admirabilem Dei bonitatem, qui cum nos semper videat, *Vidit eum Pater,* & in oculis suis gerat; & Glossa dicat, *Ante oculos haberi, non nisi qui diliguntur, dici solent.* sæpè prius nobis compatitur, & misericordia mouetur, quàm nos verbo apud ipsum cõquesti simus.

Psal. 31.

Dixi confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino; & tu remisisti iniquitatem peccati mei.

Isai. 65.

Erit quæ, antequam clament, ego exaudiam.

Psal. 9.

Preparationem cordis audiuit auris tua.

Vt vidit, ut scit miseretur nostri; nec vllas moras fecit; *Vidit illum Pater ipseus, & misericordia motus, & accurrens.*

Agite ergo, chari Amici, imitemur hanc magnam misericordiam.

CONCIO SEXTA.

miseri cordiam Dei nostri, *Esote misericordes*, sicut & Pater vester misericors est. libenter pauperes videamus, ne sinamus eos fores nostras altis clamoribus pulsare, aures nostras longis miseriarum suarum narrationibus grauare, mox in marsupio manus eleemosinam quærat, cor interius ex animo compatiatur: faciamus, quod priscos Celtas fecisse legimus, qui ad eò liberalitati & misericordiæ dediti fuerunt, vt aperitis portis pranderet & epularentur, vt ita pauperibus ad ipsos discumbentes pateret aditus, qui ab inuitatis corrogata stipe, quæ venerant porta egrediebantur. Quod si fecerimus, habebimus quod in magna Dei misericordia confidamus, tunc maximè, quando peccatorum nostrorum enormitas & multitudo desperationem nobis persuadere conabuntur: Si enim, vt aiebat Vlysses, *Dij sunt mendicorum vindices*, si *Homerus* quis iniuriam inferat; sic etiam erunt pro ipsdẽ retributores, si quis eis beneficium contulerit. Bene Dei donis & gratis vtamur: *Omni enim habenti dabitur, & abundabit; ei autem qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo*: Ad vltiora semper contendamus, retro ne respiciamus, proposita bona, vt Prothei & Euripi, singulis momentis non retractamus.

CONCIO SEPTIMA,

Thema. *ἡ ἐπιπλαγχνισθῆ*

Et misericordia motus est.

Et misertus est eius.

Græc.
Vulgata.
Syriacæ.

Facta repetitione,

- Dicemus {
 I. Quod videatur noster Textus duo falsa dicere, cum Deo motum & misericordiam tribuit.
 II. Veritas textus defenditur.

Auc.

N 5

QROB